

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 316/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11 P 26/2019 z 20. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 P 26/2019 z 20. januára 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Na okresnom súde je vedené konanie o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom pod sp. zn. 11 P 26/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). V napadnutom konaní je sťažovateľka právnu zástupkyňou otca maloletých detí.

3. V uvedenom konaní bolo do elektronickej schránky sťažovateľky 15. decembra 2022 doručené predvolanie na pojednávanie nariadené na 20. január 2023. Zároveň bol v záhlaví predvolania uvedený zoznam dokladov, ktoré okresný súd požadoval doručiť do 31. decembra 2022 (doklady o príjmoch otca).

4. Sťažovateľke bola 19. januára 2023 do elektronickej schránky doručená urgencia na predloženie dokladov uvedených v predvolaní na pojednávanie. Ihneď po doručení tejto urgencie sťažovateľka preverila situáciu u klienta a po zistení, že jemu žiadna výzva na predloženie dokladov doručená nebola, a teda žiadne doklady okresnému súdu nezasielal, zjedнала nápravu a ešte v ten istý deň požadované doklady okresnému súdu zaslala.

Napriek uvedenému okresný súd napadnutým uznesením sťažovateľke uložil poriadkovú pokutu v sume 200 eur. Okresný súd uloženie poriadkovej pokuty odôvodnil porušením povinnosti sťažovateľky v súdom stanovenej lehote v reštančnej veci.

II. Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd uložil poriadkovú pokutu v čase, keď už bola súdom požadovaná povinnosť splnená.

6. Zároveň namieta, že nie je možné sankcionovať ju ako právnu zástupkyňu za to, že nedoložila doklady, ktorými disponuje účastník konania, v tomto prípade otec maloletých detí. Navyše otec detí nebol na predloženie dokladov vyzvaný, ani mu taká povinnosť zo strany súdu nebola uložená.

7. Napokon sťažovateľka argumentuje, že sankcionovať poriadkovou pokutou v zmysle § 102 Civilného sporového poriadku je možné len v prípade nesplnenia povinnosti uloženej príslušným súdom. Povinnosť súd ukladá spravidla uznesením, prípadne výzvou sudcu alebo vyššieho súdneho úradníka. Podľa názoru sťažovateľky úkon asistentky senátu nie je možné považovať za povinnosť uloženú súdom.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka, že poriadková pokuta bola sťažovateľke uložená nezákonne.

9. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhoveniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhoveniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu mohlo dôjsť, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011, IV. ÚS 104/2012). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného

základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky [ďalej len „ústava“ (IV. ÚS 580/2021)].

10. Odpoveď k zodpovedaniu sťažovateľkinej námietky je podľa názoru ústavného súdu potrebné hľadať v samotnej právnej úprave poriadkových opatrení.

11. V zmysle § 102 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov môže súd uložiť poriadkovú pokutu tomu, kto sťažuje postup konania najmä tým, že a) nesplní povinnosť uloženú súdom a svoju nečinnosť v konaní neospravedlní včas a vážnymi okolnosťami, b) sa nedostaví na súd, hoci naň bol riadne a včas predvolaný a svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami, c) neuposlúchne príkaz súdu, d) ruší poriadok alebo dôstojný priebeh pojednávania alebo e) urobí hrubo urážlivé podanie.

12. Z uvedeného vyplýva, že poriadkovú pokutu možno uložiť komukoľvek, kto sťažuje postup súdneho konania.

13. Okresný súd v napadnutom uznesení úsporným, no s prihliadnutím na procesný charakter uznesenia dostatočným spôsobom odôvodnil, ktoré skutočnosti ho viedli k uloženiu poriadkovej pokuty – fakt o nespĺnení povinnosti s prihliadnutím na skutočnosť, že ide o reštančnú vec týkajúcu sa maloletých. Navyše, z predvolania na pojednávanie jednoznačne vyplýva, že bolo adresované výlučne sťažovateľke ako právnej zástupkyňi a práve jej bola uložená povinnosť zabezpečiť od klienta a následne doručiť okresnému súdu požadované doklady v súdom určenej lehote. Zo znenia predvolania ani len náznakom nevyplýva, že by povinnosť doručiť doklady bola uložená účastníkovi konania – klientovi sťažovateľky (*„Žiadame Vás, aby ste zaslali súdu do 31.12.2022: -daňové priznanie Vášho klienta – otca...“*).

14. Pokiaľ sťažovateľka namietala, že poriadková pokuta bola uložená v čase, keď povinnosť už bola splnená, teda dôvod na jej uloženie už pominul, ústavný súd upriamuje pozornosť sťažovateľky na skutočnosť, že poriadková pokuta nebola uložená za prosté nespĺnenie povinnosti, ale za nespĺnenie uloženej povinnosti v súdom stanovenej lehote. Nedodržanie súdom stanovenej lehoty sťažovateľka ani nepopiera.

15. Ani námietku sťažovateľky, že poriadková pokuta bola uložená bez toho, aby bola povinnosť riadne súdom uložená, ústavný súd nepovažuje za opodstatnenú. Pojednávanie nariaduje súd a súd, resp. sudca zároveň predvoláva na pojednávanie. Tak to bolo i v prípade sťažovateľky. Bola to sudkyňa okresného súdu, ktorá v rámci predvolania žiadala o doplnenie dokladov potrebných pre rozhodnutie. To isté platí aj o urgencii doručenej sťažovateľke.

16. Dôvodnosť uloženia pokuty sťažovateľke ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť ani spochybňovať. Rozhodovanie o poriadkových pokutách (procesné rozhodnutia) pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania.

Sťažovateľka ako profesionálny zástupca strany je povinná pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

17. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že nie je jeho úlohou prehodnocovať správnosť poriadkového opatrenia všeobecného súdu, a to ani v prípade, ak by s takým rozhodnutím nesúhlasil. Také rozhodnutie je nepreskúmateľné nadriadeným súdom, pretože uvedený zákon takúto možnosť výslovne nepripúšťa, a preto by malo byť vzhľadom na bagateľnú povahu a absentujúci ústavnoprávny rozmer vylúčené aj z prieskumu vecí ústavným súdom. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom. Takéto vybočenie, resp. neodôvodnenosť rozhodnutia však ústavný súd v prípade sťažovateľky nevidel. Z prednesených argumentov nevyplýva nič, čo by posunulo prejednávajúcu vec do ústavnoprávnej roviny. Z uvedených dôvodov je sťažovateľkino tvrdenie o porušení jej označených práv zjavne neopodstatnené.

18. Pokiaľ ide o charakter poriadkovej pokuty, ústavný súd dodáva, že také rozhodnutie je procesnou sankciou, ktorou možno vynútiť splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené neboli. Základným predpokladom na vydanie takéhoto rozhodnutia je, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania, t. j. nesplnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali či dokonca marili. Súčasne je rozhodnutie súdu o poriadkovom opatrení svojou povahou procesným rozhodnutím s procesnoprávnymi dôsledkami len pre určité štádium civilného konania; nestáva sa samo osebe predmetom konania, a tak nejde o rozhodnutie vo veci samej, ktoré by do práv a povinností strán sporu zasahovalo konečným spôsobom. Pokiaľ ide o výšku poriadkovej pokuty, tú určuje príslušný súd s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti, čo znamená, že pri stanovení sumy každej pokuty disponuje takýto súd voľnou úvahou. Miera voľnej úvahy súdu však nie je absolútna, ale je obmedzená maximálnou možnou hranicou do výšky 500 eur. Pôjde teda zväčša o pokuty v zanedbateľnej alebo bagateľnej výške (I. ÚS 389/2017, IV. ÚS 580/2021).

19. Postupom okresného súdu vo veci sťažovateľky zjavne nedošlo k extrémnemu vybočeniu zo štandardov spravodlivého súdneho konania, resp. k takému intenzívnemu zásahu do označených práv sťažovateľky garantovaných dohovorom a dodatkovým protokolom, ktorý by kolidoval s ich podstatou a zmyslom. Okresný súd v posudzovanom prípade postupoval v súlade s procesnou úpravou poriadkových opatrení, pričom výška ním uloženej poriadkovej pokuty, ktorá podlieha

jeho vlastnej úvahe a nemôže byť nahradená úvahou ústavného súdu, nevybočila z rozsahu ustanoveného zákonom.

20. Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv, dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu